

MUNI
ARTS

Genealogie

Definice

Genealogie je pomocná věda historická, která se zabývá vztahy mezi lidskými jedinci, přičemž tyto vztahy jsou dány jejich rodovým původem nebo příbuzenstvím. Spadá do ní také studium důsledků, které z těchto vyplývají (historické, právní, společenské, biologické atd.).

Název je odvozen z latinského slova *gens* – rod, rodina.

Vztahy mezi lidskými jedinci, jak je uvádí definice, mohou být vymezeny jak biologicky, tak právně historicky.

Vztah k jiným oborům

Nejužší sepětí má genealogie s **heraldikou**. Tradičně se genealogové zabývají studiem význačných rodů a jedinců, které podrobují analýze z hlediska jejich poměrů rodinných, třídních a společenských.

Blízko **sociologie** – zasazení do obecných souvislostí, srovnávání s jinými případy obdobných vztahů.

Hraniční obor, který úzce souvisí s **historickou statistikou, demografií a antropologií**.

Cíl genealogie

Cílem genealogického
bádání je sestavení
rodové posloupnosti

Tři základní typy

vývod

rozrod (hlavní
varianta →
rodokmen)

příbuzenské a
pokrevenské
tabulky

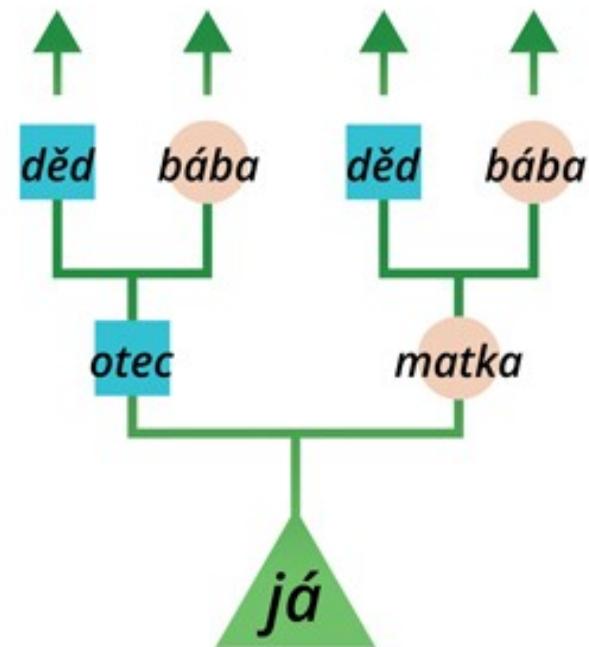
Vývod

Je to příbuzenská posloupnost, registrující přímé předky určité osoby, kterou nazýváme **probant** (střen).

Každý z nás má dva rodiče, čtyři prarodiče, osm praprarodičů atd. Počet osob v každé generaci se dá vyjádřit jako: $A_n = 2^{n-1}$. $n = 1, 2, 3$ atd. udává číslo generace, přičemž probant je první generace. Podle tohoto vzoru by každý z nás měl v 32. generaci (kolem r. 1000) přes 2 miliardy předků!

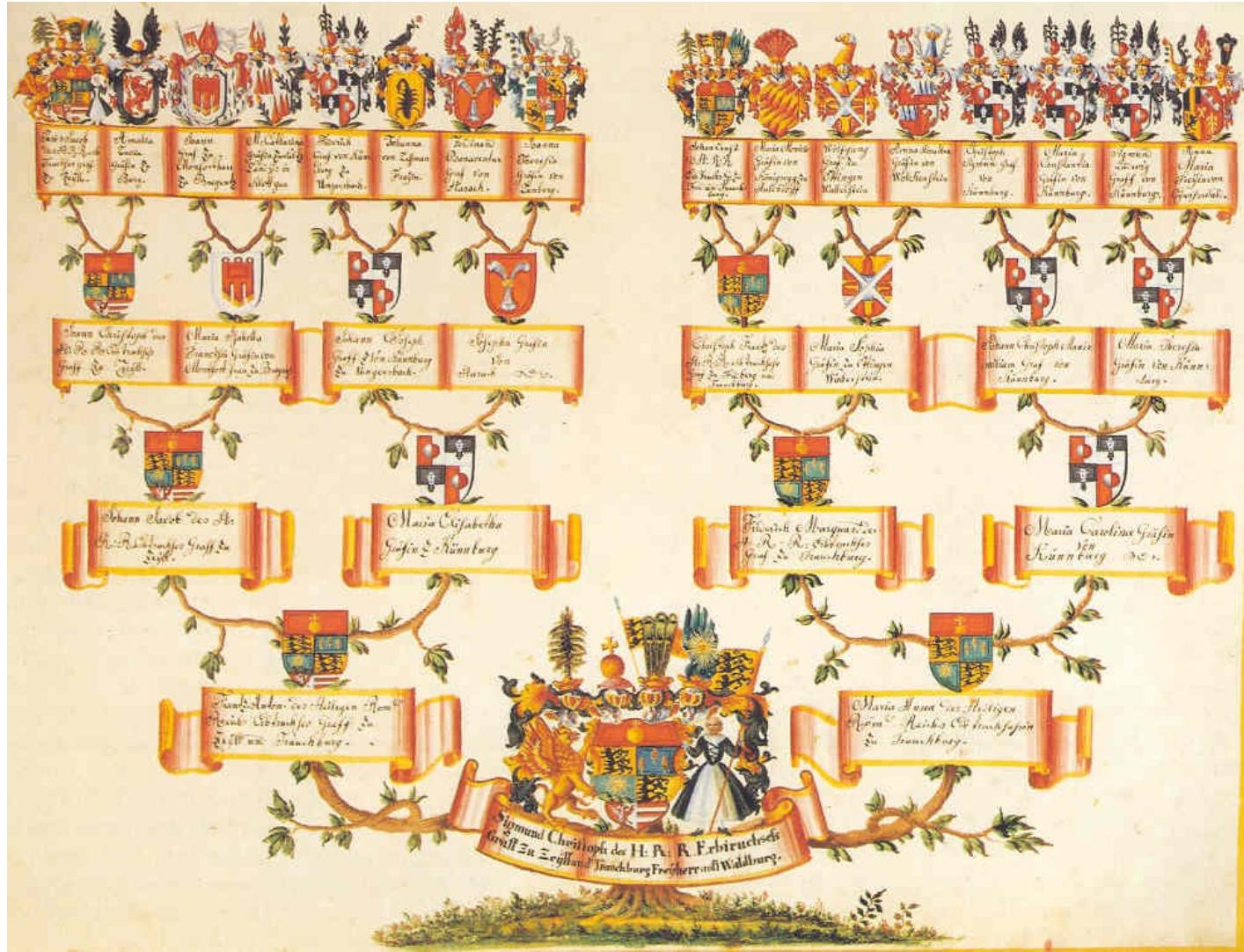
Ve skutečnosti se v genealogii se projevuje **úbytek** (ztráta) předků nebo přesun předků – určitý předek se opakuje buď v téže generaci, nebo v různých generacích.

S vývody se setkáváme v pramenech poměrně dosti často, protože byly pro členy šlechtických rodin sestavovány z úřední povinnosti.

Vývod

Ahnentafel des
Sigmund Christoph
Graf von Waldburg-Zeil-
Trauchburg, Domherr in
Konstanz seit 1776.
Badisches
Generallandesarchiv
Karlsruhe 73/IX.

Rozrod

Je to příbuzenská posloupnost, přinášející potomky určitého manželského páru, tedy nejen v linii mužské (nositelé téhož jména), ale i ženské (děti, dcery a jejich další potomstvo). Tím se **rozrod** blíží biologické (genetické) představě o potomstvu, protože eviduje veškeré potomstvo, omezení spočívá jen v tom, že se mezi potomky zaznamenávají nejčastěji pouze manželské děti.

Hlavní variantou rozrodu je **rodokmen**. Je to vlastně výtah z **rozrodu**, protože eviduje jen nositele téhož jména, tedy i dcery, ale nikoliv jejich potomstvo. **Rodokmen** je na rozdíl od **vývodu**, případně **rozrodu**, charakterizován příbuzenskou posloupností, jejíž pravidla sestavení nejsou dána biologickým pohledem, ale konvencí a právním hlediskem.

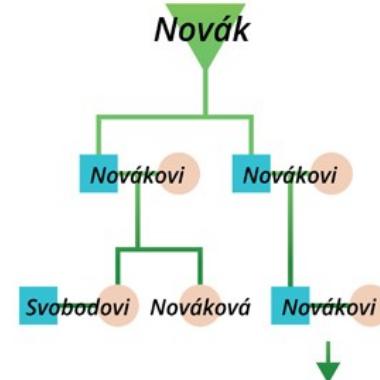
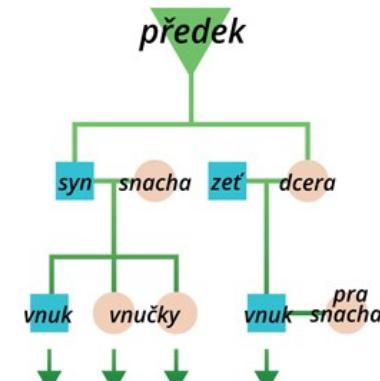
Rozrod

Rozrod:

- zobrazení přímé linie
- descendantní (od předka k jeho potomkům)
- kompletní (sledujeme všechny přímé potomky – linie mužská i ženská)

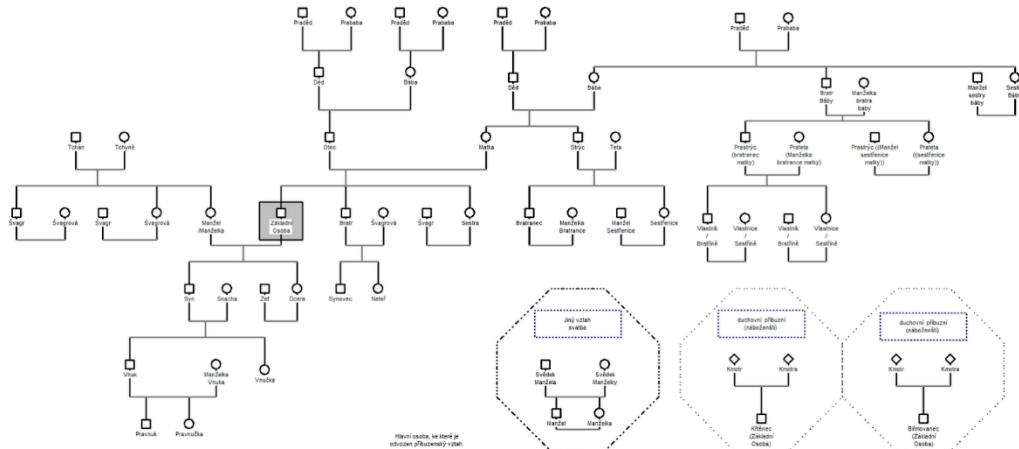
Rodokmen:

- výtah z rozrodu
- zobrazení přímé linie
- descendantní (od předka k jeho potomkům)
- zaznamenávají se:
 - všichni mužští potomci a to i v případě, že změnili jméno
 - všechny dcery do první generace (nikoliv jejich potomstvo)
 - manželé dcer i manželky synů
 - nejčastěji chybí nemanželské děti a děti morganatických (společensky nerovných) manželství

Příbuzenské a pokrevní tabulky

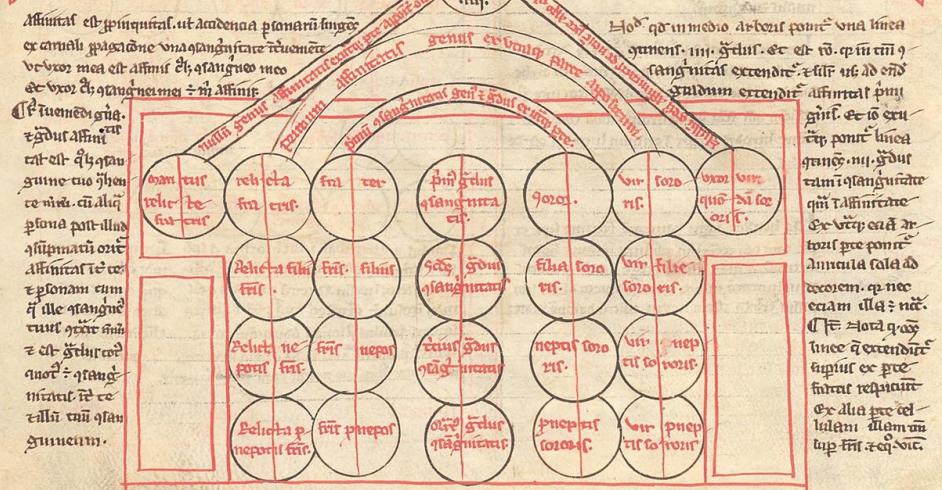
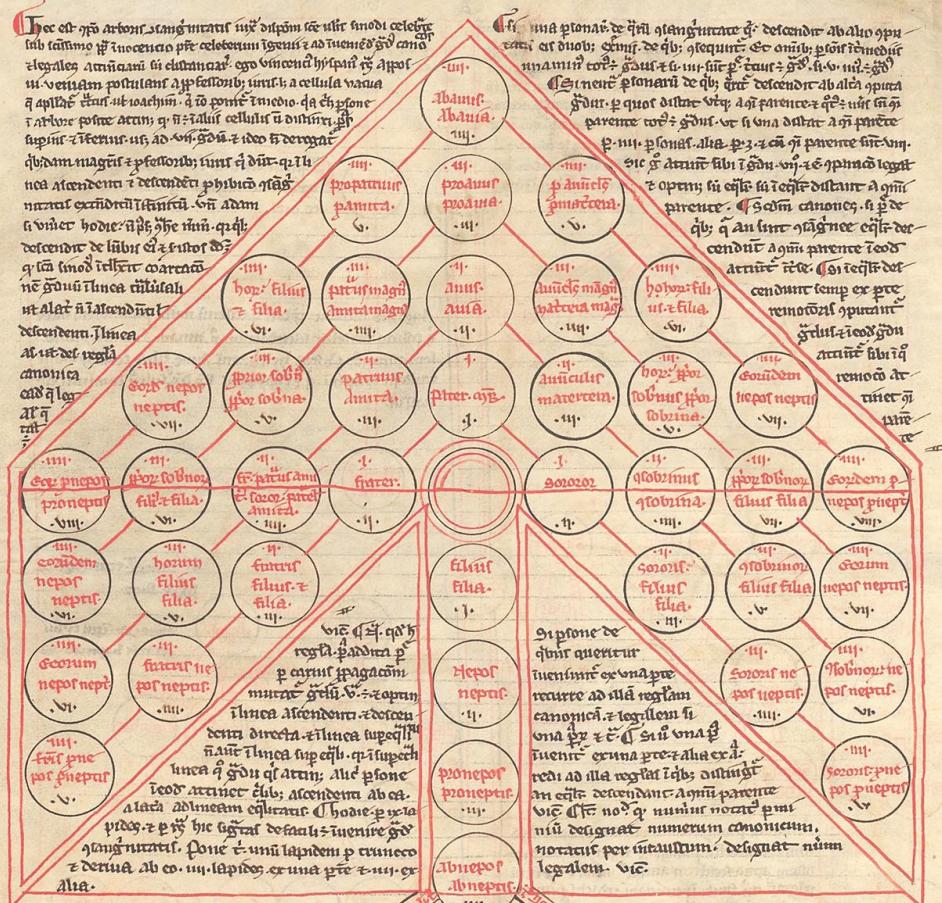
Je to vlastně vývod, dovedený obvykle až do praprarodičů, rozšířený o další příbuzné osoby, např. sourozence probantových rodičů a jejich dětí atd. Vzniká tak sice velmi nepřehledný celek, který však v určitém časovém úseku dovede zachytit veškeré příbuzenské souvislosti.

MUNI ARTS

Arbor consanguinitatis

10 Genealogie

Prameny genealogie

Ústní podání

- rodové ságy, tradované výčty předků Větší význam pro účely genealogického bádání má ovšem živá tradice našich současníků, vyprávění pamětníku o určitých osobách a událostech z jejich života.

Písemné prameny

Ostatní prameny

- pamětní desky, náhrobky, sochy.

Písemné prameny

Ryze genealogické prameny

- vznikly z úřední činnosti (soudy a další instituce) k zjištění a ověření totožnosti a původu určité osoby: vývody a rodokmeny uchazečů o určitý úřad, postup nebo církevní beneficium; doklad o manželském původu pro řemeslníka při přijímání do cechu. Až v moderní době záplava dotazníků, životopisů, průkazů, posudků atd. Údaje je třeba ověřovat.
- dílčí genealogické prameny. Ověřují jen určitá genealogická data o hledané osobě. Na druhou stranu mají masový charakter (širší demografické souvislosti).
- Matriky
- Další prameny – školská vysvědčení, diplomy, jmenovací listiny, manželské smlouvy, nobilitace nebo testamenty.

Prameny příležitostně genealogické povahy. Prameny vzniklé z potřeby registrace a regulace majetkových poměrů.

Narativní prameny. Rodové zápisu jako přípisy ve starých tiscích, pak deníky, paměti nebo autobiografie.

Obrazové prameny. Kresby, malby a fotografie.

Matriky

Honestus Adolescens	Wenieslaw
Pctus filiyis Wenies.	El.
lai Novotni ad domi	g
Coro. Cum honesta Vir.	Joannes
gine Anna filia defun	utroye
oti francisci Mal. Gordej	viro
. D orfio.	
17	18
M. Sczane	P. l. s. C.

Matriky

Ve středověku matriky univerzit - evidence svých posluchačů.

V genealogii mají širší uplatnění spíše matriky církevní, knihy zápisů:

- o narozených
- o sňatcích
- o úmrtích

Stát začal zasahovat do vedení matrik až v **2. polovině 18. století** (katolické matriky), do nekatolických v r. **1829** a do židovských v r. **1868**. Teprve od r. **1870** bylo nařízeno příslušným státním orgánům vedení matrik osob bez vyznání.

Acta Publica

□ Matriky uložené v Moravském zemském archivu v Brně:

□ <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/hledani>

The screenshot shows the homepage of the Acta Publica website. At the top, there is a logo of a red checkmark inside a white square. The title "ACTA PUBLICA" is displayed in bold capital letters. Below the title, a subtitle reads "Matriky uložené v Moravském zemském archivu v Brně". A navigation bar contains links for "Vyhledávání", "Aktuality", "Dokumenty", "Nápověda", and "Kontaktní formulář". On the right side of the header, there are links for "Čeština", "Přihlásit se", and "Logout". The main content area is titled "Vyhledávání" and features several search fields. The first field is labeled "Název obce" with a placeholder "(zadejte text, který musí český, německý nebo historický název obce obsahovat)". To its right is a "Vyhledat" button. Below this is a section for "Typ původce" with a dropdown menu showing "... vyberte typ původce ze seznamu ...". Next to it is a "Název obce" field and another "Vyhledat" button. Further down are sections for "Číslo knihy" and "Číslo snímku", each with their own input fields and "Vyhledat nebo zobrazit" buttons. At the bottom of the search form, there is a "Původní odkaz" field and a "Převést na nový odkaz" button.